

**UCHWAŁA NR XIX/196/25
RADY MIEJSKIEJ W MIŁOSŁAWIU**

z dnia 17 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miłosław
na lata 2025 – 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025r., poz. 1153), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025r., poz. 49), Rada Miejska w Miłosławiu uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miłosław na lata 2025 – 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Miłosław.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Dawid Strzelczyk

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XIX/196/25
RADY GMINY MIŁOSŁAW Z DNIA 17.12.2025r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
GMINY MIŁOSŁAW
NA LATA 2025-2027

2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	7
1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	7
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	11
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH.....	18
4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH..	23
5. ANALIZA SWOT	26
6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA	28
IV. CELE I ZADANIA.....	33
V. ODBIORCY PROGRAMU	39
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	39
VII. FINANSOWANIE PROGRAMU	40
VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	41
SPIS TABEL I WYKRESÓW	43

WPROWADZENIE

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, jest naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Stanowi pierwszą instytucję wychowawczą i socjalizacyjną, która warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, kształtuje jego osobowość oraz przygotowuje do przyszłych ról społecznych.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Są jednak rodziny, w których zachodzą zjawiska patologiczne, czyniące je dysfunkcjonalnymi. Rodziny takie stają się niewydolne wychowawczo, nie potrafią sprostać swoim obowiązkom (m.in. względem dzieci) i pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Z tego powodu wymagają stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony predestynowanych do tego podmiotów oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję. Ich skuteczne wdrożenie ma z jednej strony przyczynić się do lepszego dostosowania systemu wspierania rodziny do skali dotyczących ją problemów i różnorodnych potrzeb poprzez poprawę jakości i zwiększenie dostępności oferowanych usług, a z drugiej strony – do wzmacniania samodzielności i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, jej reintegracji oraz ograniczenia kierowania dzieci do pieczy zastępczej.

Niniejszy program został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, a także wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT) oraz identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta, szósta, siódma i ósma część programu zawierają informacje na temat jego odbiorców, przewidywanych efektów realizacji dokumentu, sposobu finansowania programu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Gminy Miłosław na lata 2025-2027 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłosław na lata 2024-2030 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Miłosław jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie wrzesińskim. Sąsiaduje z gminami Września i Kołaczkowo w powiecie wrzesińskim, Środa Wielkopolska, Nowe Miasto nad Wartą, Dominowo, Kołaczkowo i Krzykosy w powiecie średzkim a także z gminą Żerków w powiecie jarocińskim.

Pod względem fizycznogeograficznym leży na pograniczu dwóch regionów; część północna znajduje się na Równinie Wrzesińskiej stanowiącej fragment Pojezierza Wielkopolskiego, a część południowa wchodzi w skład Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej i leży w Kotlinie Śremskiej. Na terenie gminy znajdują się chronione formy przyrody, m.in. fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego.

Gmina zajmuje powierzchnię 132,26 km², co stanowi 18,8% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi miasto Miłosław i sołectwa: Białe Piątkowo, Biechowo, Bugaj, Chlebowo, Czeszewo, Gorzyce, Kębłowo, Kozubiec, Książno, Lipie, Mikuszewo, Nowa Wieś Podgórna, Orzechowo, Pałczyn, Rudki i Skotniki.

Miłosław położony jest w odległości 15 km od Wrześni, 55 km od Poznania. Przez miasto przebiegają: droga krajowa nr 15 z Nowego Dworu do Ostródy i droga wojewódzka nr 441 z Miłosławia do Borzykowa. Przez miasto prowadzi także linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica – Chojnice, ze stacją kolejową w Miłosławiu. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne.

Na koniec 2024 r. gmina liczyła 9.760 mieszkańców, w tym 4.904 kobiety i 3.384 mieszkańców miasta. Sytuacja demograficzna nie była korzystna z uwagi na wyższy udział osób starszych niż dzieci i młodzieży (22,6% do 19,1% w 2024 r.). Jednocześnie systematycznie zwiększał się współczynnik obciążenia demograficznego seniorami (z 27,9 w 2022 r. do 29,7 w 2024 r.). W latach 2022-2024 liczba mieszkań w gminie stale rosła (z 3.359 w 2022 r. do 3.385 w 2024 r.).

Gmina Miłosław jest gminą o charakterze rolniczym, przy czym głównymi gałęziami gospodarki miasta są przemysł i usługi. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (58,6%), w tym grunty orne (53,2%), łąki i pastwiska (6,8%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 30,4% obszaru gminy. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2022 w gminie znajdowały się 334 gospodarstwa rolne, w tym 331 gospodarstw indywidualnych; 278 gospodarstw prowadziło sprzedaż swoich produktów, natomiast 20 działało na własne potrzeby. Przeważały gospodarstwa duże o powierzchni 15 ha i więcej (116).

W latach 2022-2024 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.006 w 2022 r. do 1.058 w 2024 r.). Najwięcej z nich działało w takich branżach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (212), budownictwo (207) oraz przetwórstwo przemysłowe (121).

W ostatnich latach liczba osób bezrobotnych w gminie spadała (z 200 w 2022 r. do 172 w 2024 r.); wśród nich większość stanowiły kobiety. Udział pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym także zmniejszył się (z 3,5% w 2022 r., do 3% w 2024 r.). W 2024 r. liczba osób pracujących w gminie była niższa niż w latach 2022-2023 (4.154 w 2022 r., 4.086 w 2023 r., 4.061 w 2024 r.), wzrosła natomiast średnia wieku pracowników (z 41 do 42 lat).

W gminie znajduje się baza oświatowa, na którą składają się 3 szkoły podstawowe (w Miłosławiu, Orzechowie i Czeszewie) oraz przedszkola. Na terenie gminy funkcjonują także 2 placówki świadczące opiekę nad dziećmi do lat 3. Działalność kulturalną w gminie organizuje Miłosławskie Centrum Kultury w Miłosławiu, podejmujące działania również w ramach świetlic wiejskich, oraz Biblioteka Publiczna w Miłosławiu i jej filie w Czeszewie, Pałczynie, Orzechowie i Skotnikach.

Podstawową opiekę zdrowotną zabezpieczają mieszkańcom gminy placówki medyczne w Miłosławiu i Orzechowie, natomiast specjalistyczną opiekę zdrowotną a także leczenie w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną pomoc lekarską i pielęgniarскую zapewnia Szpital Powiatowy we Wrześni.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu. Nad bezpieczeństwem jej mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji we Wrześni oraz funkcjonariusze Posterunku Policji w Miłosławiu, z kolei w zakresie ochrony przeciwpożarowej 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Sektor ekonomii społecznej i solidarnej w gminie obejmuje organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju lokalnego, w obszarach ochrony zdrowia i pomocy społecznej, kultury, sportu i turystyki oraz ratownictwa i bezpieczeństwa.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Miłosław została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, a także na podstawie danych pozyskanych od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców. W ramach diagnozy wskazano również mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT), a także przeprowadzono identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych działających na terenie gminy. Badanie to umożliwiło identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono 3 ankiety z następujących szkół: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłosławiu (500 uczniów), Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Orzechowie (215 uczniów) oraz Szkoła Podstawowa im. Jana Bogumiła Sokołowskiego w Czeszewie (178 uczniów).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Uczniowie wszystkich ankietowanych szkół podstawowych mają możliwość skorzystania z pomocy pedagoga, logopedy i doradcy zawodowego. Pomoc pielęgniarki zapewniają placówki w Miłosławiu i Czeszewie. Każda szkoła posiada sprzęt audiowizualny, zapewnia dostęp do biblioteki, świetlicy i stołówki oraz prowadzi dożywianie. Wszystkie placówki są wyposażone w salę gimnastyczną i boisko szkolne, a także w pracownię komputerową z dostępem do sieci Internet. Żadna z ankietowanych placówek oświatowych nie zatrudnia psychologa i nie prowadzi klas integracyjnych.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat zasobów ankietowanych placówek oświatowych.

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie

zasoby placówek	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłosławiu	Szkoła Podstawowa w Orzechowie	Szkoła Podstawowa w Czeszewie	ogółem
dostęp do pedagoga	1	1	1	3
dostęp do pielęgniarki	1	0	1	2
dostęp do logopedy	1	1	1	3
dostęp do psychologa	0	0	0	0
dostęp do doradcy zawodowego	1	1	1	3
prowadzenie dożywiania	1	1	1	3
sprzęt audiowizualny	1	1	1	3
biblioteka szkolna	1	1	1	3
świetlica szkolna	1	1	1	3
stołówka	1	1	1	3
sala gimnastyczna	1	1	1	3
boisko szkolne	1	1	1	3
pracownia komputerowa z Internetem	1	1	1	3
klasy integracyjne	0	0	0	0

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Szkoły proponują zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia kierowane do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to: przedmiotowe koła zainteresowań; zajęcia sportowe, artystyczne; zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz zajęcia z doradztwa zawodowego.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, dzieci i młodzież najczęściej zmagają się z problemami będącymi skutkiem kryzysów rodzinnych (bieda, uzależnienia, rozpad rodziny, przemoc), a także zaniedbań wychowawczych. Dzieci i młodzież doświadczają problemów emocjonalnych (leki i depresja), trudności w nauce (brak motywacji), cyberprzemocy.

Jako najczęstsze przyczyny negatywnych zachowań uczniów, ankietowani wskazali negatywny wpływ środowiska społecznego i rodzinnego, negatywne wzorce zachowań, brak nadzoru rodzicielskiego, niekontrolowany dostęp do treści w sieci Internet.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W badanych szkołach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze mające na celu wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju i rozwiązywaniu problemów oraz zapobieganie zachowaniom niepożądanym i ryzykownym. Placówki realizują programy profilaktyczne i wychowawcze, m.in. „Spójrz inaczej”, warsztaty profilaktyczne, spotkania ze specjalistami; organizują także festyny rodzinne i wycieczki edukacyjne. W Szkole Podstawowej w Orzechowie wdrożono Szkolny kodeks dobrego zachowania.

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Szkoły podejmują współpracę z rodzicami uczniów. Najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania ogólne i konsultacje indywidualne, również przy udziale asystenta rodziny i kuratora. Organizowane są cykliczne spotkania dyrektorów z Radami Rodziców, nauczyciele pełnią stałe dyżury dostępności, placówki umożliwiają kontakty przez e-dziennik, a rodzice angażowani są w życie szkoły.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Ośrodek Pomocy

Spółecznej i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miłosławiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sąd Rejonowy i Komenda Powiatowa Policji we Wrześni, a także jednostki straży pożarnej oraz gminne placówki kulturalne.

Spośród wymienionych podmiotów, ważną rolę pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni, świadcząca specjalistyczną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych.

Poradnia diagnozuje, wydaje orzeczenia i opinie dotyczące m.in. potrzeby kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania, objęcia dzieci i młodzieży oraz ich rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną, potrzeby wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Udziela wsparcia m.in. poprzez pomoc psychologa, pedagoga, logopedy, doradcy zawodowego lub innego specjalisty zatrudnionego w poradni oraz poprzez różne formy pomocy bezpośredniej, tj. terapię specjalistyczną (w tym psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną), terapię rodziny, warsztaty, porady, konsultacje, wykłady i prelekcje, mediacje oraz interwencję kryzysową (rozumianą jako pomoc w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi).

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Przedstawiciele ankietowanych placówek za najważniejsze potrzeby dzieci i młodzieży w gminie uznali: zapewnienie dzieciom i młodzieży poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i wsparcia, zarówno w środowisku rodzinnym, jak i szkolnym, znalezienie pozytywnych wzorców, uzyskanie akceptacji dorosłych dla samodzielnego działania i rozwijania się, zapewnienie oferty wartościowego spędzania czasu wolnego. W opinii ankietowanych szkoły mogą w większym wymiarze przyczynić się do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb uczniów, głównie poprzez poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, organizację wydarzeń (impres, wycieczek) integracyjnych.

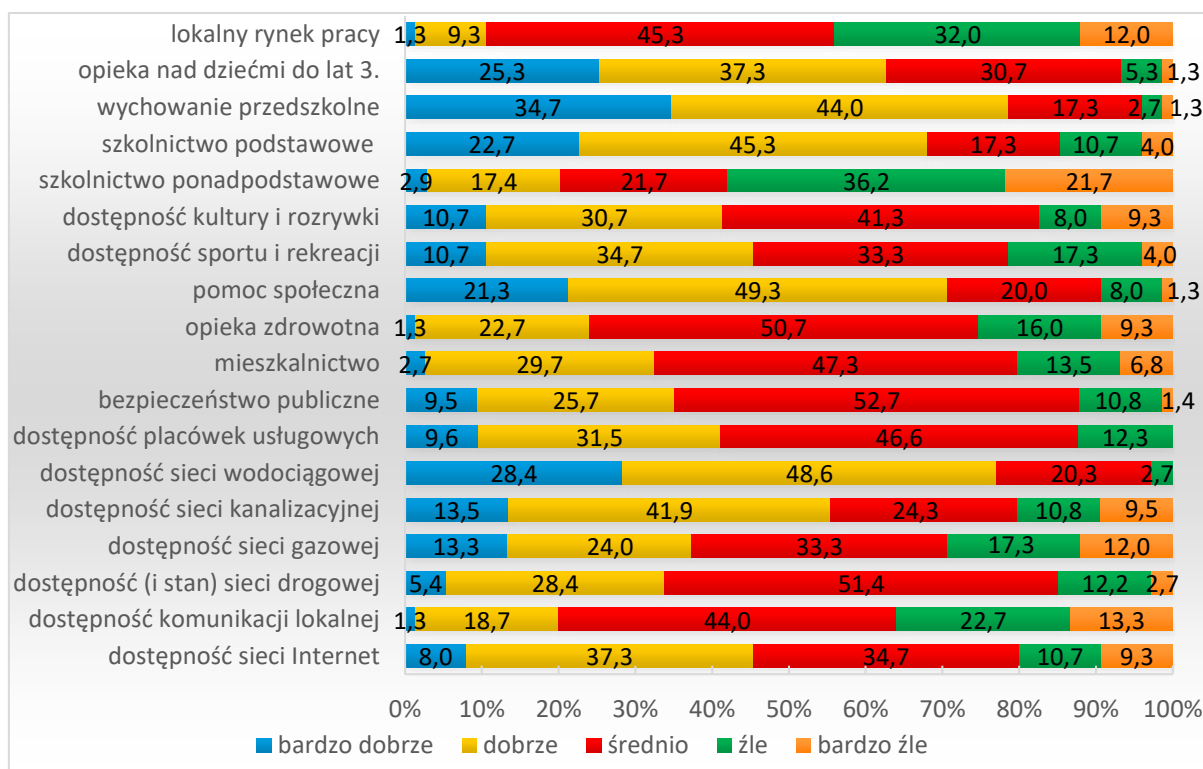
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – przedstawicieli organów gminy, pracowników Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek pomocniczych i organizacyjnych gminy, m.in. sołectw, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli podmiotów leczniczych, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, ich przyczyn, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia natężenia tych problemów i zminimalizowania ich skutków.

Do analizy przedłożono w sumie 75 anonimowo wypełnionych ankiet. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

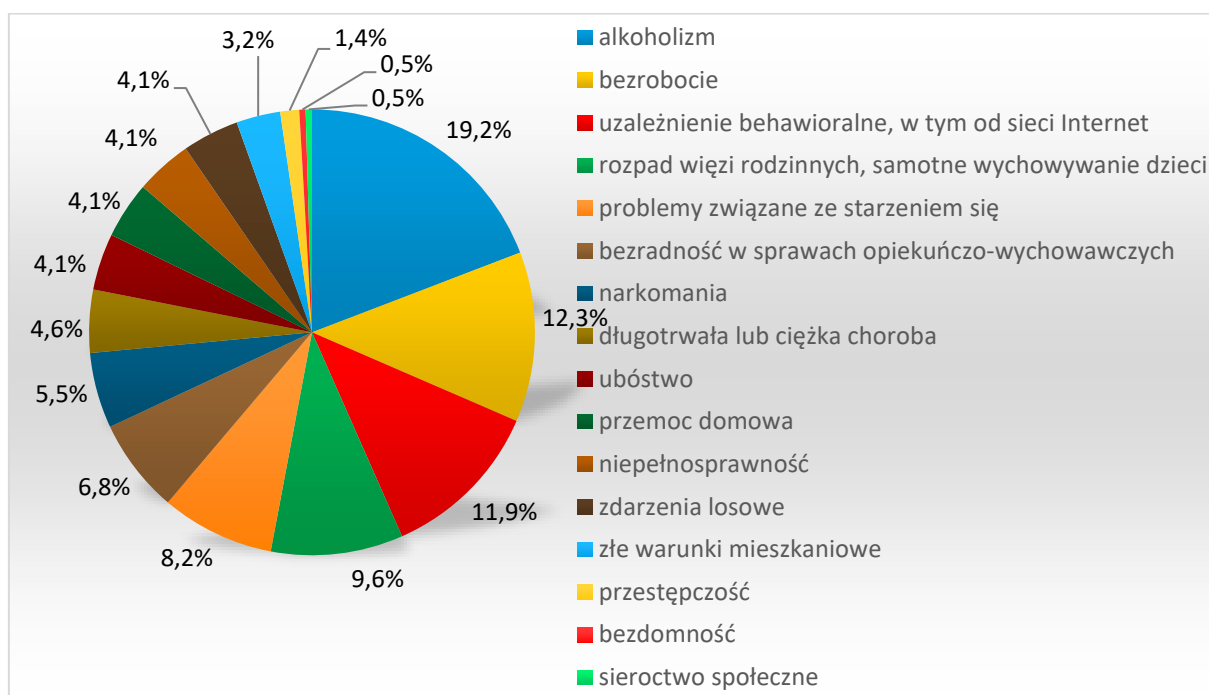
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do wychowania przedszkolnego (łącznie 78,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci wodociągowej (w sumie 77% ocen dobrych i bardzo dobrych), pomoc społeczną (łącznie 70,6% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz dostęp do szkolnictwa podstawowego (w sumie 68% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego (łącznie 57,9% ocen złych i bardzo złych), lokalny rynek pracy (w sumie 44% ocen złych i bardzo złych) oraz dostępność komunikacji lokalnej (łącznie 36% ocen złych i bardzo złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

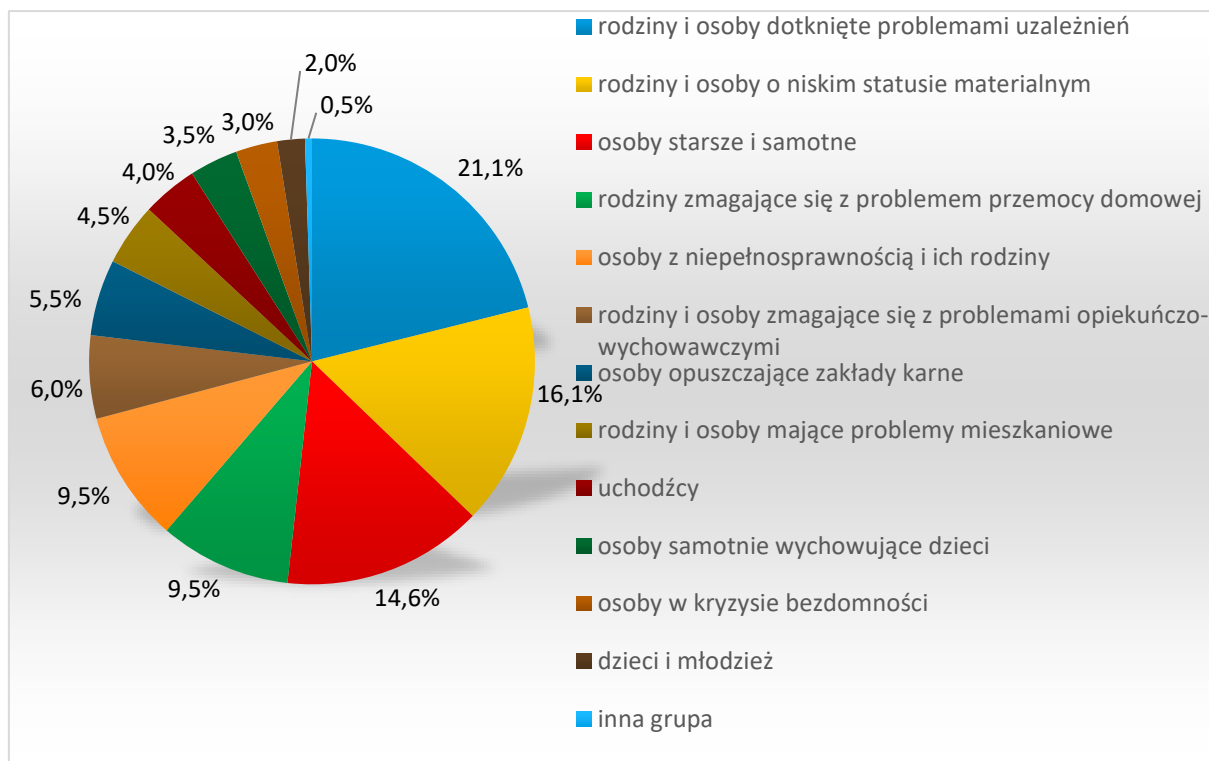

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problem, który najczęściej dotyka mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (19,2%). Do ważnych ankietowani zaliczyli także bezrobocie (12,3%), uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (11,9%), rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (9,6%) oraz problemy związane ze starzeniem się (8,2%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

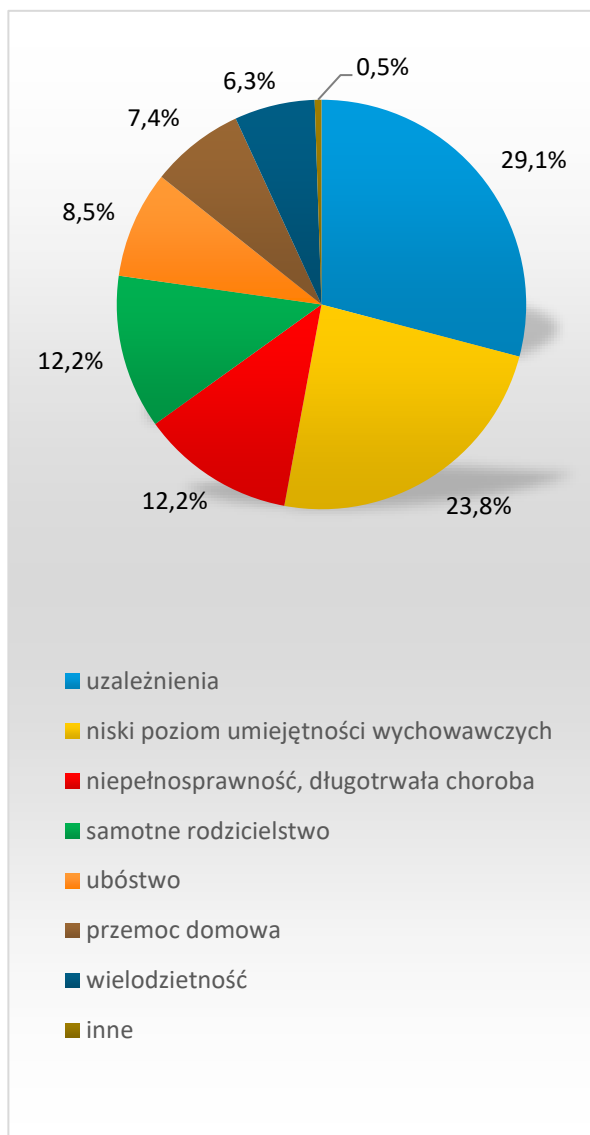

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

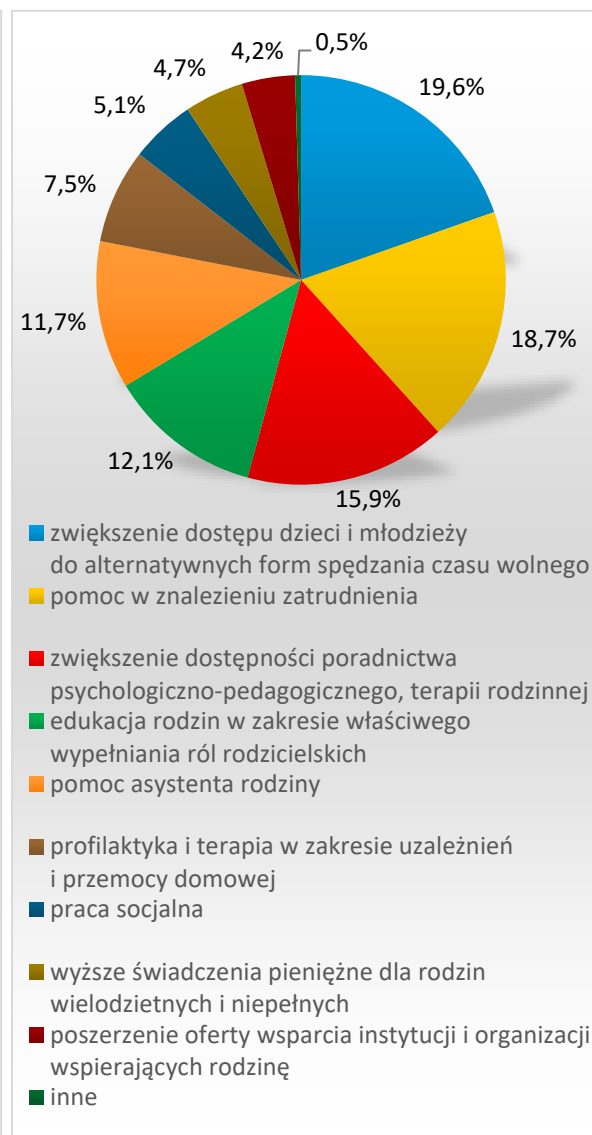
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (21,1%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (16,1%), osoby starsze i samotne (14,6%), a także rodziny zmagające się problemem przemocy domowej oraz osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (po 9,5%).

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

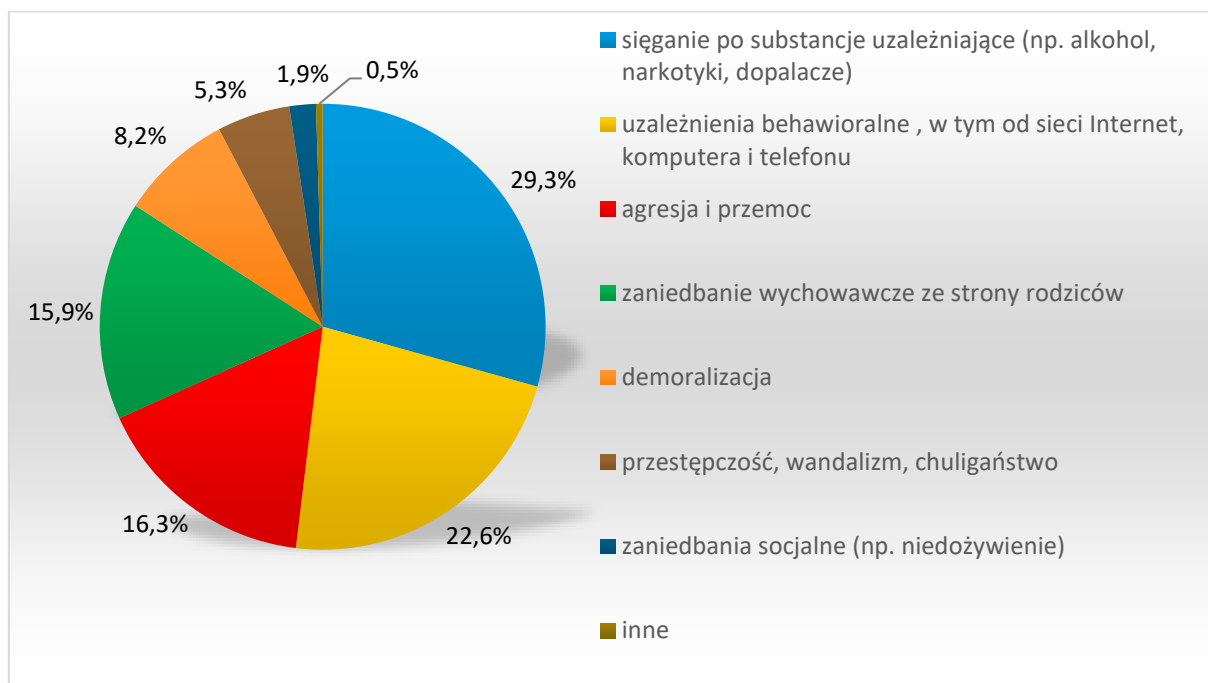
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (29,1%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (23,8%), a także niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba oraz samotne rodzicielstwo (po 12,2%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego

(19,6%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (18,7%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (15,9%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (12,1%) oraz świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (11,7%).

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

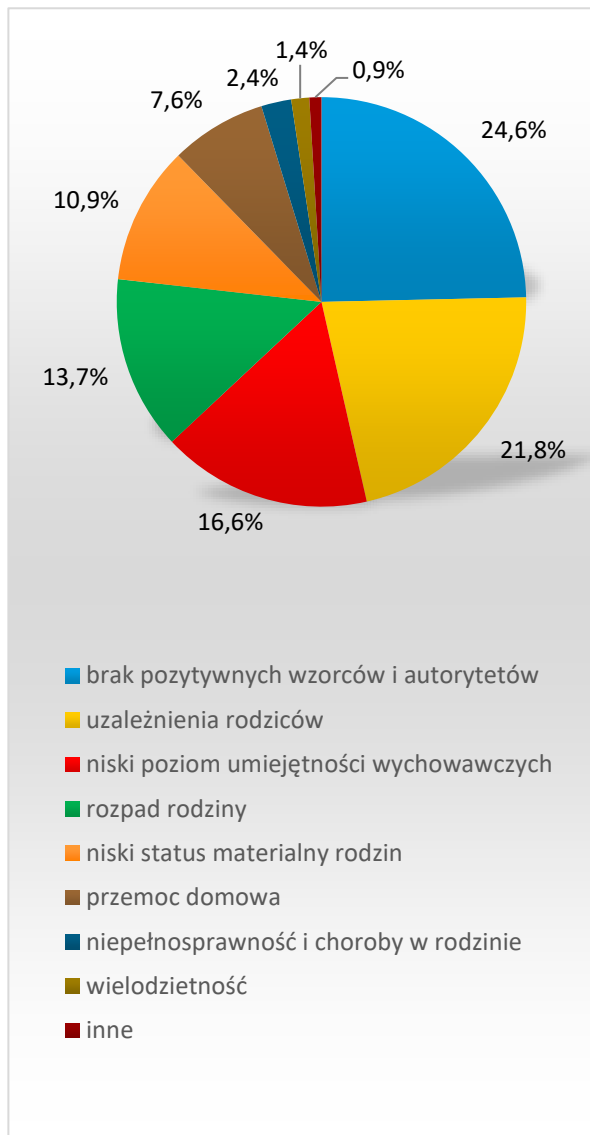
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (29,3%) uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (22,6%), agresja i przemoc (16,3%) oraz zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców (15,9%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

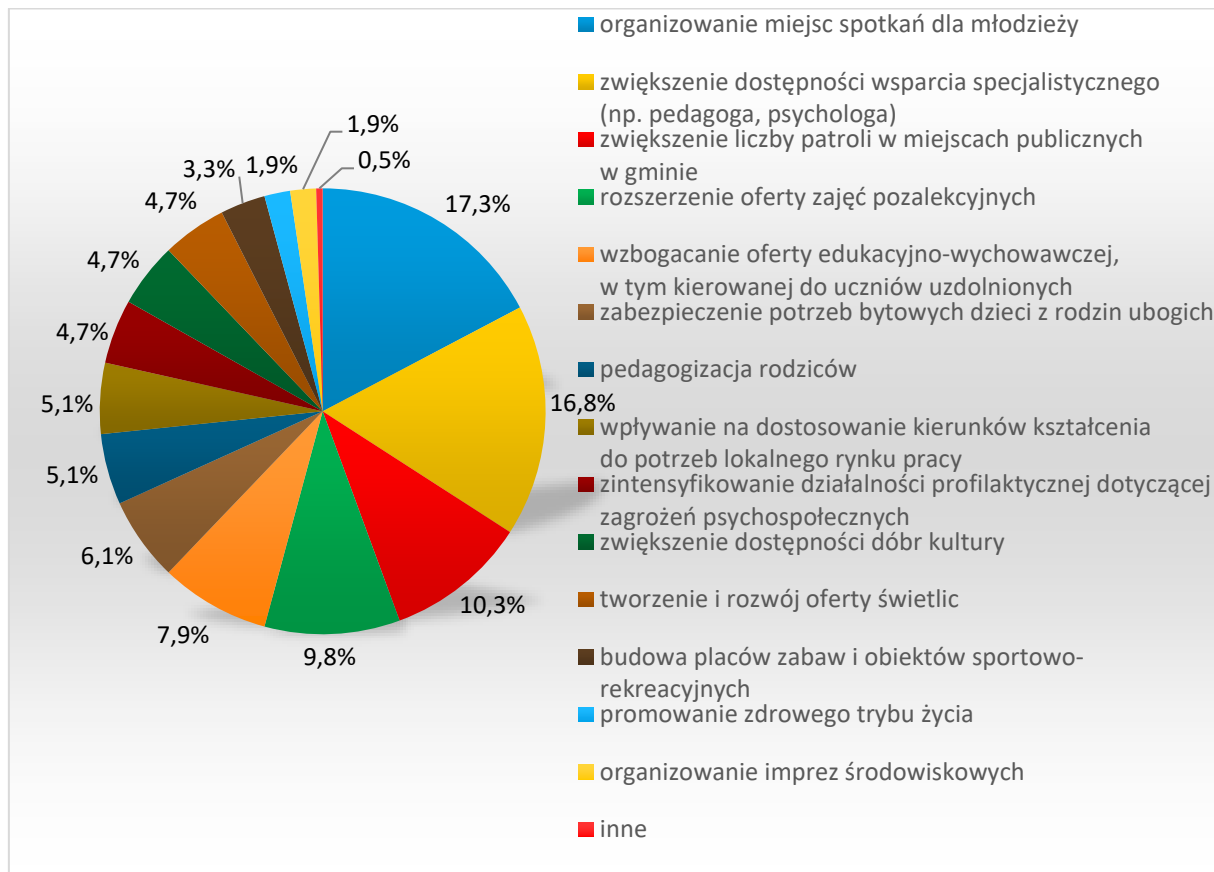
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali: brak pozytywnych wzorców i autorytetów (24,6%), uzależnienia rodziców (21,3%), niski poziom umiejętności wychowawczych (16,6%), rozpad rodziny (13,7%) oraz niski status materialny rodzin (10,9%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych

(28,3%), ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga i psychologa; 17,3%), placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych (12%) oraz placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, np. świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych (11,5%) oraz brak perspektyw po zakończeniu edukacji (11%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

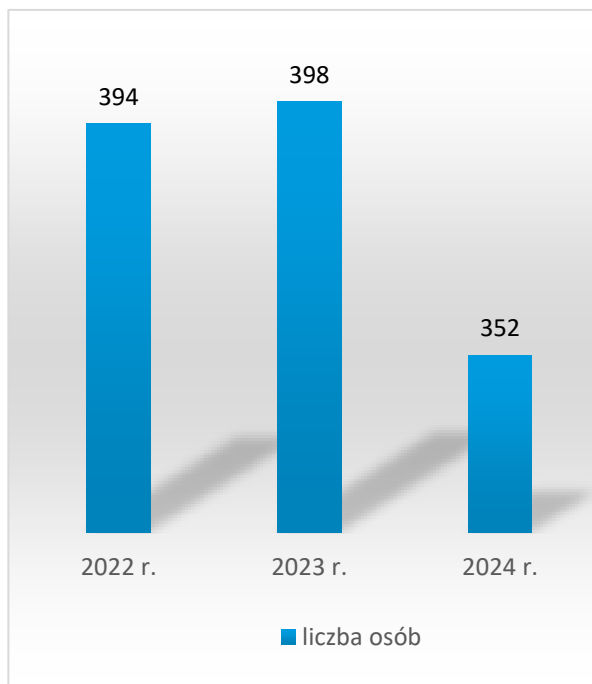
Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę organizowania miejsc spotkań dla młodzieży (17,3%), poszerzenia dostępności wsparcia specjalistycznego, np. pedagoga, psychologa (16,8%), a także zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach publicznych w gminie (10,3%), rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych (9,8%) oraz wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych (7,9%).

3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH

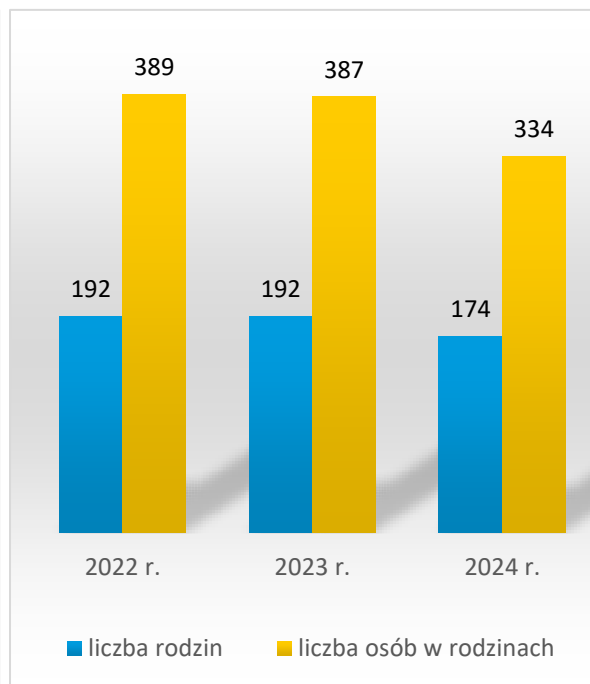
Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu. W 2024 r. liczba osób, którym udzielił on pomocy i wsparcia, była niższa niż w latach 2022-2023 (394 w 2022 r., 398 w 2023, 352 w 2024 r., podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (389 w 2022 r., 387 w 2023 r., 334 w 2024 r.), w tym świadczenie pieniężne (339 w 2022 r., 328 w 2023 r., 256 w 2024 r.). Jednocześnie nieznacznym wahaniom ulegała liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie niepieniężne (176 w 2022 r., 185 w 2023 r., 176 w 2024 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat liczby osób i rodzin, które w latach 2022-2024 korzystały z pomocy społecznej w gminie.

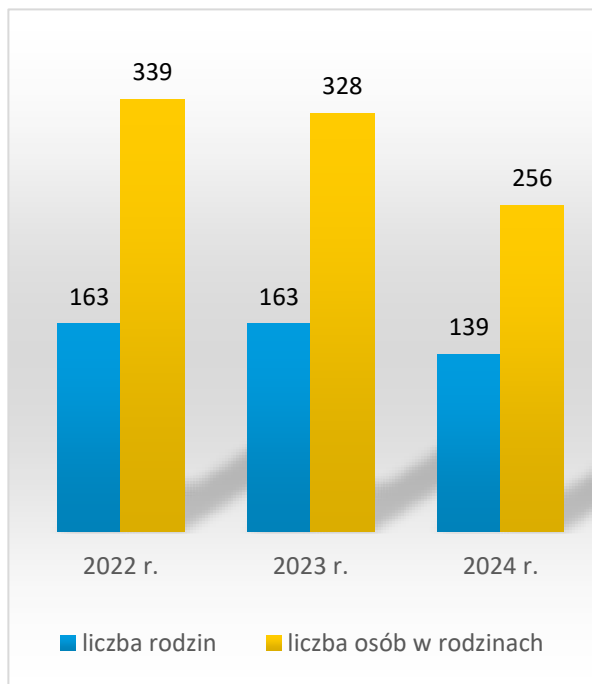
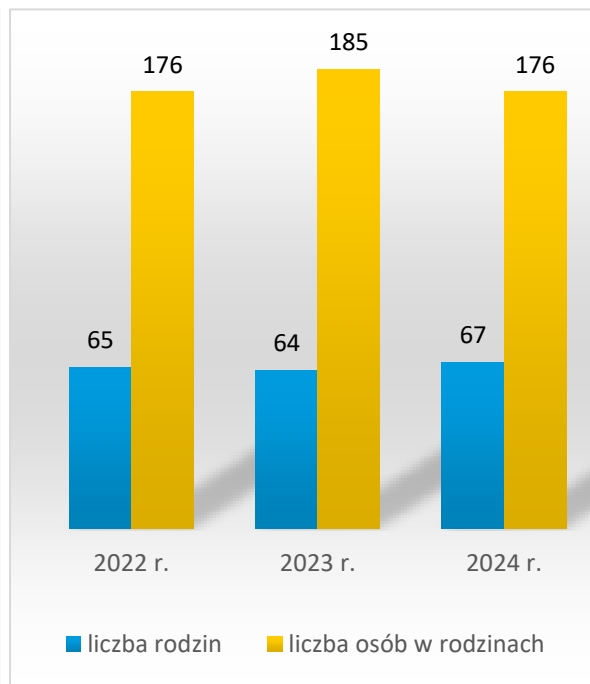
Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia

Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne**Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne**

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2022-2024 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z 1-3 dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z jednym dzieckiem, a wśród rodzin emerytów i rencistów gospodarstwa jednoosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2022-2024

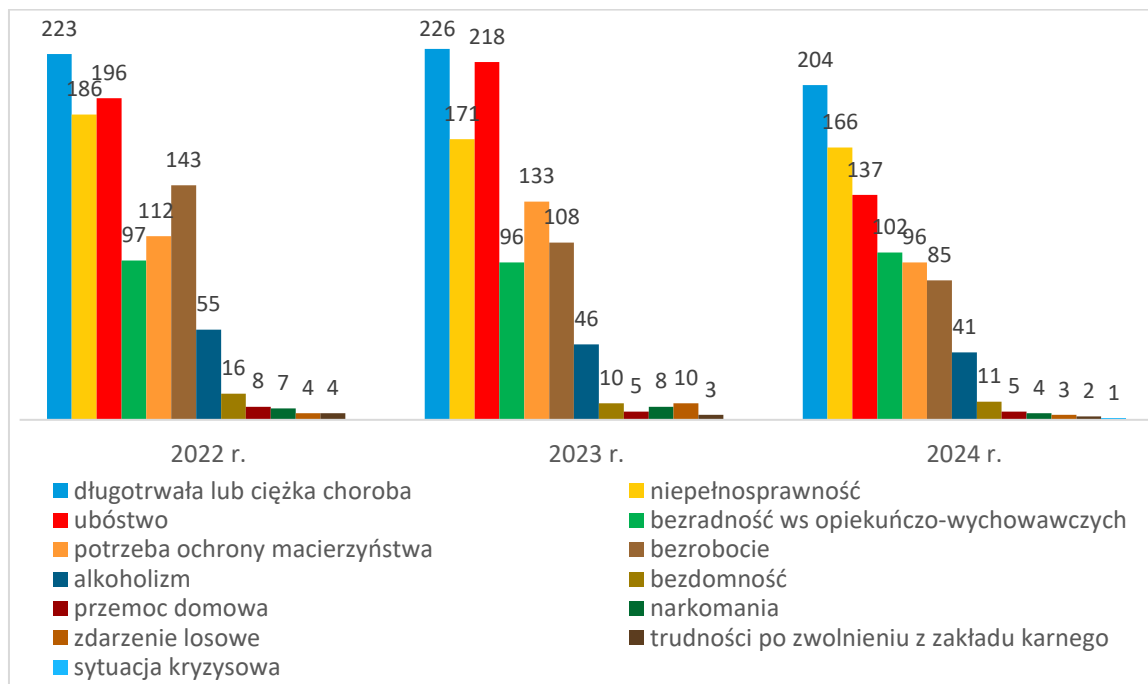
typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
rodziny ogółem		194	194	181	394	398	352
o liczbie osób:	1	110	106	101	110	106	101
	2	34	38	39	68	76	78
	3	17	19	15	51	57	45
	4	9	9	10	36	36	40
	5	19	13	10	95	65	50
	6 i więcej	5	9	6	34	58	38
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		47	48	46	200	205	182
o liczbie dzieci:	1	15	13	14	45	34	36
	2	10	12	15	39	50	56
	3	16	18	13	78	89	64
	4	4	4	2	22	25	13
	5	2	1		16	7	13

	6	0	0	0	0	0
	7 i więcej	0	0	0	0	0
rodziny niepełne						
ogółem		21	19	18	69	62
	1	10	9	8	27	22
o	2	6	4	6	19	12
liczbie	3	3	5	3	13	21
dzieci:	4 i więcej	2	1	1	10	7
rodziny emerytów						
i rencistów ogółem		74	70	67	112	108
	1	48	42	41	48	42
o	2	18	22	20	36	44
liczbie	3	6	4	4	18	12
osób:	4 i więcej	2	2	2	10	10
						11

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłostawiu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2022-2024 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością i ubóstwem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłostawiu.

W 2024 r., w stosunku do lat 2022-2023, spadła liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej z głównego powodu ich przyznawania, tj. długotrwałej lub ciężkiej choroby (223 w 2022 r., 226 w 2023 r., 204 w 2024 r.). Jednocześnie stale zmniejszała się liczba beneficjentów wsparcia zmagających się z niepełnosprawnością (z 186 w 2022 r. do 166 w 2024 r.), bezrobociem (z 143 w 2022 r. do 85 w 2024 r.) i alkoholizmem (z 55 w 2022 r. do 41 w 2024 r.), a po wzroście w 2023 r., w 2024 r. spadła liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa (196 w 2022 r., 2018 w 2023 r., 137 w 2024 r.), wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności (112 w 2022 r., 133 w 2023 r., 96 w 2024 r.).

Warto zauważyć, że w 2024 r., w stosunku do lat 2022-2023, nieznacznie wzrosła liczba beneficjentów wsparcia z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (97 w 2022 r., 96 w 2023 r., 102 w 2024 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez OPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024

formy świadczeń		liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń (w zł)		
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
pieniężne	zasiłek stały	36	36	31	229.021	232.174	286.991
	zasiłek okresowy	20	23	19	36.300	35.250	31.724
	zasiłek celowy	155	153	137	175.631	162.204	144.075
	pośilek	53	51	49	28.269	32.258	33.621
niepieniężne	schronienie	6	7	8	60.173	67.420	125.799
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	9	9	11	319.826	347.277	466.809
usługi	usługi opiekuńcze	30	26	31	129.387	142.069	171.207
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	09

poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
praca socjalna	15*	6*	9*	X	X	X
interwencja kryzysowa	0*	4*	6*	X	X	X
kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłostawiu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2022-2024 był zasiłek okresowy. Jest on przyznawany w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2024 r. liczba osób objętych zasiłkiem okresowym była niższa niż w latach 2022-2023 (155 w 2022 r., 153 w 2023 r., 137 w 2024 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym założeniem Programu w edycji na lata 2024-2028 jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, z niepełnosprawnościami oraz o niskich dochodach. W latach 2022-2024 liczba osób objętych posiłkiem nieznacznie spadła (z 53 w 2022 r. do 49 w 2024 r.).

Wśród form pomocy niepieniężnej istotne znaczenie miało również kierowanie mieszkańców gminy wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. W 2024 r., w stosunku do lat 2022-2023, nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców gminy, za których pobyt w domach pomocy społecznej odpłatność ponosiła gmina (po 9 w latach 2022-2023, 11 w 2024 r.).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona w gminie polegała m.in. na analizowaniu z klientem jego sytuacji, wspólnym zastanawianiu się nad możliwościami przezwyciężania występujących problemów, udzielaniu porad, ukierunkowywujących klienta na możliwości załatwienia spraw życiowych, motywowaniu do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu, przeprowadzaniu mediacji w sytuacjach konfliktowych. W pracy socjalnej

z klientem prowadzi się interwencje i współpracuje z instytucjami i organizacjami w zakresie rozwiązywania problemów osoby czy rodziny. Po spadku w 2023 r., w 2024 r. liczba rodzin objętych pracą socjalną wzrosła (15 w 2022 r., 6 w 2023 r., 9 w 2024 r.).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	1.035	1.052	977
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	318.404	319.170	306 823
liczba gospodarstw, które otrzymały dodatki energetyczne	16	X	X
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	810	X	X

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

Dodatkowo w ramach tarczy antyinflacyjnej, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw oraz inne ustawowe dodatki.

4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ponosił odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej.

W latach 2022-2024 pod opieką asystenta pozostawało odpowiednio 15, 19 i 16 rodzin, a liczba dzieci z gminy, za których pobyt w pieczy zastępczej gmina ponosiła odpłatność wyniosła 3 w 2022 r., 4 w 2023 r. i 3 w 2024 r. Większość dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej przebywała w rodzinach zastępczych.

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

dzieci w pieczy zastępczej	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	15	19	16
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	3	4	3
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	2	3	3
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	0
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	41.703	52.269	14.413

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

W 2022 r. OPS prowadził także sprawy świadczeń wychowawczych, którymi objęto 1.877 dzieci, a na wypłatę których wydatkowano 4.869.359 zł. W latach 2023-2024 kontynuowano wypłatę świadczeń na podstawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – dla 9 dzieci na kwotę 25.602 zł w 2023 r. i dla 2 dzieci na kwotę 25.500 zł w 2024 r.

W latach 2022-2024 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba stale zmniejszała się (z 11.075 w 2022 r. do 7.909 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 6.405 w 2022 r. do 3.276 w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	6.405	5.125	3.276
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.675	3.678	3.590
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	740	829	820
nowe świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	X	X	46
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	29	12	12

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	38	27	21
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	188	120	144
ogółem			
liczba świadczeń	11.075	9.791	7.909

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

W 2022 i 2024 r. Ośrodek przyznał także odpowiednio 2 i 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez OPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2022-2024 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (z 26 w 2022 r., do 19 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych świadczeń (z 447 w 2022 r. do 389 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba przyznanych świadczeń	447	418	389
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	26	21	19
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	195.939	191.559	188.661

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, OPS zajmował się także wydawaniem Kart Dużej Rodziny. W latach 2022-2024 wydał odpowiednio: 139, 233 i 81 Kart. Ośrodek wykonywał również zadania związane z obsługą „Wielkopolskiej Karty Rodziny” wspierającej wielkopolskie rodziny wielodzietne.

Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy domowej, świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających i stosujących przemoc oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2022-2024 realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w odpowiednio 12, 10 i 16 rodzinach, przeprowadzono odpowiednio 4, 4 i 6 spotkań Zespołu oraz odpowiednio 15, 18 i 26 posiedzeń grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych.

5. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Tabela 8. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ zapewnianie wsparcia asystenta rodziny i dostępu do poradnictwa rodzinnego i psychologicznego ▪ dobry dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3., opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ wystarczające działania profilaktyczne i wychowawcze wśród dzieci i młodzieży ▪ zadowalająca oferta kulturalna w gminie; działalność Miłosławskiego Centrum Kultury, w tym świetlic, i Biblioteki Publicznej z filiami ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna ▪ dobra dostępność podstawowej opieki medycznej ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej	▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictw specjalistycznego ▪ brak nowych miejsc pracy ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ brak elastycznych form wsparcia dla rodziców samotnych i pracujących zmianowo ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niewystarczający dostęp w gminie do specjalistycznej opieki medycznej ▪ nieodpowiednie zasoby finansowe i kadrowe w OPS ▪ zbyt mały potencjał podmiotów ekonomii społecznej działających w gminie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży

▪ dobrze wykształcona, stale podnosząca kwalifikacje kadra OPS-u ▪ pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań, m.in. z programów resortowych na wspieranie rodziny ▪ podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ funkcjonowanie wolontariatu w gminie i promowanie jego idei wśród dzieci i młodzieży	▪ niski poziom aktywności mieszkańców gminy w życiu społeczności lokalnej i w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin, dzieci i młodzieży
Szanse	Zagrożenia
▪ dostępność ogólnopolskich programów wsparcia rodziny np. 800+, „Za życiem”, Karta Dużej Rodziny ▪ rozwój budownictwa socjalnego ▪ rozwój współpracy i koordynacja działań podmiotów wspierających rodzinę, dzieci i młodzież ▪ wzrost świadomości społecznej na temat roli rodziny, wychowywania i zdrowia psychicznego ▪ rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ▪ dalsza promocja zdrowego stylu życia ▪ możliwość pozyskiwania zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i programów resortowych ▪ dostępność form podnoszenia kompetencji dla osób pracujących z rodzinami ▪ wykorzystanie nowych technologii (np. e-usługi, kontakt online z rodziną) ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ zwiększenie aktywności obywatelskiej; udziału społeczności lokalnej w lokalnych inicjatywach, działaniach społecznych ▪ dalszy rozwój wolontariatu	▪ ujemny przyrost naturalny i postępujący proces starzenia się populacji ▪ wzrost kosztów życia i utrzymania dziecka ▪ kryzys rodziny; rozluźnienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ pogłębianie się problemów społecznych (bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, przemocy domowej) ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez ludzi młodych ▪ zwiększający się dostęp do środków psychoaktywnych ▪ rosnąca skala uzależnień behawioralnych ▪ zwiększająca się liczba osób wymagających działań interdyscyplinarnych, umieszczenia w ośrodkach wsparcia, działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych

- zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej; obciążenie zadaniami, braki kadrowe, zbyt niskie wynagrodzenie
- roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej; niechęć do zmiany swoich postaw i zachowań oraz nawiązywania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc

6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Miłosław oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka. Należą do nich m.in.: gminne placówki oświatowe, kulturalne, placówki pomocy społecznej, podmioty świadczące poradnictwo specjalistyczne, wspierające rodziny dotknięte problemami uzależnień, przemocy domowej i bezrobocia, podmioty lecznicze, policja, sąd rejonowy i działający przy nim kuratorzy sądowi, podmioty ekonomii społecznej, tym kluby sportowe. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie

nazwa i adres podmiotu	charakterystyka działania
Urząd Gminy Miłosław ul. Wrzesińska 19 62-320 Miłosław	▪ wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw ukierunkowanych na promowanie i kształtowanie pozytywnych modeli życia rodzinnego, w tym organizowanie wydarzeń rodzinnych, np. dzień rodziny, dzień dziecka ▪ organizowanie dowozu dzieci do placówek szkolnych ▪ świadczenie pracy socjalnej, pomocy finansowej, rzeczowej
Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu ul. Wrzesińska 19, 62-320 Miłosław	▪ dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach ▪ aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej ▪ przyznawanie i wypłacanie stypendiów, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego ▪ przyznawanie Karty Dużej Rodziny
Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Miłosławiu ul. Wrzesińska 19, 62-320 Miłosław	▪ inicjowanie i podejmowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ▪ uczestniczenie w konstruowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Miłosławiu
ul. Różowa 6, 62-320 Miłosław

Zespół Interdyscyplinarny w Miłosławiu
ul. Wrzesińska 19,
62-320 Miłosław

Placówki oświatowe z terenu gminy:
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłosławiu; Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Orzechowie; Szkoła Podstawowa im. Jana Bogumiła Sokołowskiego w Czeszewie; Przedszkole „Bajkowy Świat” w Orzechowie

Miłosławskie Centrum Kultury w Miłosławiu
(ul. Różowa 6, 62-320 Miłosław) wraz ze świetlicami wiejskimi (ul. Klubowa 1, Orzechowo; ul. Słoneczna 25, Czeszewo, Pałczyn 19) i Biblioteką Publiczną (ul. Poznańska 1, 62-320 Miłosław) wraz filiami (Czeszewo, Orzechowo, Pałczyn, Skotniki)

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia oraz warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych
- podejmowanie działań informacyjnych i wspierających dla indywidualnych osób i rodzin, w których występuje problem alkoholowy
- wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych
- edukowanie, profilaktyka oraz wsparcie osób dotkniętych różnymi uzależnieniami
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny

Pomoc specjalista psychoterapii uzależnień dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików) oraz osób doznających przemocy i stosujących przemoc

- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej
- podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny
- realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych
- wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych
- uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży
- podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny
- tworzenie, upowszechnianie, organizowanie oraz promowanie działalności artystycznej, kulturalnej i rozwoju czytelnictwa
- organizacja imprez kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych, charytatywnych, sportowych i turystycznych
- prowadzenie i organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej, artystycznej i wychowania przez sztukę, szczególnie wśród dzieci i młodzieży
- organizowanie rozmaitych form rekreacji i wypoczynku (wycieczki, wyjazdy, półkolonie)

Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni
ul. Witkowska 3,
62-300 Września

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni
ul. Wojska Polskiego 1,
62-300 Września

Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni
ul. Wojska Polskiego 1,
62-300 Września

Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczku
Plac Reymonta 5,
62-306 Kołaczko

Hostel Interwencyjny w Zielińcu
Zieliniec 73, 62-306 Kołaczko

Dom Pomocy Społecznej we Wrześni
ul. Szkolna 25, 62-300 Września

Warsztat Terapii Zajęciowej w Czeszewie
ul. Szkolna 24,
62-322 Orzechowo

- promowanie kultury zdrowotnej, w tym profilaktyki uzależnień
- wspieranie rozwoju rodziny poprzez promowanie czytania dzieciom, wzmacnianie więzi między dzieckiem a rodziną, działania edukacyjne, warsztaty i spotkania, a także organizacja wydarzeń związanych z literaturą dla dzieci i ich opiekunów,
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.

Terapia osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków lub nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy), osób z uzależnieniami behawioralnymi przy współwystępowaniu uzależnienia od różnych substancji psychoaktywnych (alkoholu lub narkotyków/nowych substancji psychoaktywnych)

- zapewnienie dzieciom opieki zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- udzielanie wsparcia osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych
- natychmiastowa pomoc psychologiczna: wsparcie dla osób w kryzysie, bez względu na dochód
- poradnictwo socjalne i prawne, dostępne w zależności od potrzeb
- schronienie: do 3 miesięcy w uzasadnionych przypadkach (np. przemoc, klęska żywiołowa)
- wsparcie w sytuacjach kryzysowych: pomoc w przywróceniu równowagi psychicznej i poczucia sprawczości
- organizacja życia wychowanków
- zapewnienia właściwych, określonych standardami warunków mieszkalnych, żywienia, zaopatrzenia w przedmioty osobistego użytku
- zabezpieczenie opieki zdrowotnej
- zapewnienie dostępu do właściwego kształcenia
- przygotowanie do samodzielnego życia
- podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny
- wsparcie terapeutyczne, pedagogiczne osób doświadczających przemocy domowej
- pomoc przedmedyczna,
- doradztwo socjalne i zawodowe w sytuacji kryzysowej
- usługi bytowe i opiekuńcze dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych
- zabiegi rehabilitacyjne
- zajęcia terapeutyczne
- opieka lekarska i pielęgnarska
- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami
- wspieranie integracji społecznej

Organizacje pozarządowe:

Stowarzyszenie „Kosynier 4X4”;
Stowarzyszenie Akademia Orlika Miłosław; Stowarzyszenie Aktywna Gmina Miłosław;
Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Orzechowie;
Stowarzyszenie Grupa Motocyklowa Moto Granda;
Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych Mikuszewo;
Stowarzyszenie Miłosław Biega;
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Miłosław;
Stowarzyszenie na Rzecz Tworzenia Bazy Sportowo-Rekreacyjnej „Olimp” Miłosław;
Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Wielkopolskiego;
Towarzystwo Wykorzystania Wód Termalnych i Walorów Naturalnych Ziemi Czeszewskiej;
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Orzechowie
Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w: Miłosławiu (ul. Różowa 6); Białym Piątkowie (Białe Piątkowo 14); Czeszewie (ul. Słoneczna 25); Mikuszewie (Mikuszewo 49); Orzechowie (ul. Szkolna 11)

Sąd Rejonowy we Wrześni, III Wydział Rodzinny i Nieletnich

ul. Jana Pawła II 10,
62-300 Września

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych, Rodzinnych i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym we Wrześni

ul. 3 Maja 8, 62-300 Września

Komenda Powiatowa Policji we Wrześni

ul. Szkolna 23, 62-300 Września

Posterunek Policji w Miłosławiu

ul. Pałczyńska 3,
62-320 Miłosław

- zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dorosłych, dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej
 - integracja międzypokoleniowa, integracja rodzin
 - aktywizacja mieszkańców, osób starszych
 - organizacja i prowadzenie zajęć dla osób z niepełnosprawnościami
 - promocja i organizacja wolontariatu
 - zagospodarowanie czasu wolnego oraz włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny
 - zagwarantowanie bezpieczeństwa rodzinom z terenu gminy
-
- orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego
 - sprawy dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich
 - sprawy dotyczące leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz środków odurzających i psychotropowych
-
- wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu
 - podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”
-
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom i dzieciom na terenie gminy
 - przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży
 - podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”
 - włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodzin

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni
ul. Leśna 10, 62-300 Września

Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni
ul. Wojska Polskiego 2,
62-300 Września

Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Cedromed”. Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych w Opieszynie
Opieszyn 10, 62-300 Września

Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka we Wrześni
ul. Leśna 10, 62-300 Września

- diagnozowanie trudności edukacyjnych, emocjonalnych i wychowawczych dzieci i młodzieży
- oferowanie wsparcia terapeutycznego i doradczego dla uczniów i rodzin
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodzin
- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, oferowanie pomocy w poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń oraz przyznawanie zasiłków
- kierowanie osób z rodzin potrzebujących wsparcia do programów aktywizacyjnych, pomocy w znalezieniu zatrudnienia
- włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny
- pomoc psychologa i psychoterapeuty dla dorosłych i dzieci
- pomoc psychiatry
- wizyty domowe
- edukacja, wychowanie, rewalidacja, wczesne wspomaganie rozwoju
- kształcenie umiejętności życiowych i społecznych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, niesłyszących i słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, autyzmem

Źródło danych: Urząd Gminy Miłosław i Starostwo Powiatowe we Wrześni.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miłostów na lata 2025-2027 jest **dalszy rozwój systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1.

Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu zadania

realizatorzy/partnerzy

1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną

wskaźniki monitoringowe

liczba osób objętych pracą socjalną

czas realizacji: 2025-2027

OPS

2. Kontynuowanie wsparcia ze strony asystenta rodziny

wskaźniki monitoringowe

liczba asystentów rodziny (i liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)

czas realizacji: 2025-2027

OPS, Urząd Gminy

3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i organizowanie dla nich szkoleń

wskaźniki monitoringowe

liczba rodzin wspierających (i liczba rodzin przez nie wspieranych)

czas realizacji: 2025-2027

OPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe

4. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji

wskaźniki monitoringowe

liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym

czas realizacji: 2025-2027

Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, placówki oświatowe oraz PCPR, PIK, PPP, organizacje pozarządowe

5. Tworzenie, w razie potrzeby, grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci

wskaźniki monitoringowe

liczba grup wsparcia (i liczba osób w nich uczestniczących)

czas realizacji: 2025-2027

OPS, organizacje pozarządowe

zadania	realizatorzy/partnerzy
6. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych wskaźniki monitoringowe liczba imprez (i liczba osób w nich uczestniczących) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
7. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewnienie dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne wskaźniki monitoringowe liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych liczba rodzin objętych wsparciem interdyscyplinarnym liczba szkoleń (i liczba osób w nich uczestniczących) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, PIK, PPP, placówki oświatowe, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe
8. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej wskaźniki monitoringowe liczba programów i projektów (i liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	jednostki organizacyjne gminy, w tym OPS i placówki oświatowe i kulturalne, świetlice wiejskie, oraz organizacje pozarządowe
9. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny wskaźniki monitoringowe liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny czas realizacji: 2025-2027	jednostki organizacyjne gminy, w tym OPS, GKRPA, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPR, PIK, PPP, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoły

Cel operacyjny 2.

Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim wskaźniki monitoringowe liczba udzielonych świadczeń (i liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	OPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym wskaźniki monitoringowe liczba osób bezrobotnych w gminie liczba osób objętych różnymi formami wsparcia czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej

zadania	realizatorzy/partnerzy
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	OPS, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe liczba akcji charytatywnych i promocyjnych	
czas realizacji: 2025-2027	
4. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	OPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	
czas realizacji: 2025-2027	
5. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego i wspomaganego	Urząd Gminy
wskaźniki monitoringowe liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i wspomaganych	
czas realizacji: 2025-2027	

Cel operacyjny 3.

Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, podmioty lecznicze, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej (i liczba programów zdrowotnych)	
czas realizacji: 2025-2027	
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Gminy, podmioty lecznicze
wskaźniki monitoringowe liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	
czas realizacji: 2025-2027	
3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	OPS, Urząd Gminy, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, PCPR, PIK, PPP, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba rodzin objętych poradnictwem liczba osób objętych rehabilitacją	
czas realizacji: 2025-2027	

zadania	realizatorzy/partnerzy
4. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie wskaźniki monitoringowe liczba rodzin objętych monitoringiem liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej liczba osób objętych wsparciem z powodu uzależnień i przemocy domowej czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, świetlice wiejskie, PCPR, PIK, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe
5. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości wskaźniki monitoringowe liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe i kulturalne, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
6. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych, poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych wskaźniki monitoringowe stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, Policja

Cel operacyjny 4.

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania wskaźniki monitoringowe liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących kwalifikacje zawodowe liczba doposażonych placówek oświatowych czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, placówki oświatowe
2. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie wskaźniki monitoringowe liczba zajęć i spotkań (i liczba osób w nich uczestniczących) liczba programów (i liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	OPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, świetlice wiejskie, Policja

zadania	realizatorzy/partnerzy
3. Rozwijanie oferty świetlic wiejskich oraz tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. wskaźniki monitoringowe liczba placówek (oraz liczba dzieci z nich korzystających) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne) wskaźniki monitoringowe liczba przyznanych świadczeń liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie, wolontariusze
5. Zapewnienie dostępu do kształcenia dla dzieci z niepełnosprawnością poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły wskaźniki monitoringowe liczba grup i klas integracyjnych (oraz liczba osób do nich uczęszczających) liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym liczba zlikwidowanych barier architektonicznych liczba dzieci dowożonych do szkół czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, placówki oświatowe, PCPR
6. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych wskaźniki monitoringowe liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (oraz liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
7. Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności wskaźniki monitoringowe liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego (oraz liczba osób z nich korzystających) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy
8. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży wskaźniki monitoringowe liczba wolontariuszy czas realizacji: 2025-2027	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze

Cel operacyjny 5.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

zadania

realizatorzy/partnerzy

1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej

wskaźniki monitoringowe

liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
wysokość środków na pokrycie kosztów pobytu
dzieci z gminy w pieczy zastępczej

OPS, PCPR

czas realizacji: 2025-2027

2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

wskaźniki monitoringowe

liczba opracowanych planów pracy
liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych

OPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

czas realizacji: 2025-2027

3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej

wskaźniki monitoringowe

liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

OPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

czas realizacji: 2025-2027

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miłosław na lata 2025-2027 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- rodzice samotnie wychowujący dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doznające przemocy domowej i stosujące przemoc domową,
- dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją i niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i podmiotów ekonomii społecznej, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Miłosław na lata 2025-2027 przyczyni się do rozwoju lokalnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez m.in.:

- zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- podniesienie jakości wsparcia udzielanego rodzicom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodzicom samotnych i wychowującym dzieci z niepełnosprawnością,

- podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz zwiększenie liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających,
- aktywizację zawodową i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,
- poprawę warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- ułatwienie dostępu do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym,
- podniesienie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień, przemocy domowej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej,
- skuteczniejsze wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób pracujących z rodziną i dzieckiem oraz zajmujących się udzielaniem im wsparcia.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miłosław na lata 2025-2027 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2025 r. przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85504 – Wspieranie rodziny: 131.955,67 zł;
- Rozdział 85508 – Rodziny zastępcze: 23.200,00 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2026-2027 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miłosław na lata 2025-2027 będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłosławiu. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami. Poniżej zaprezentowano propozycję projektu przygotowanego w trakcie prac nad dokumentem.

Projekt 1.

nazwa projektu	Wspólnie spędzony czas
wnioskodawca projektu	Sołtys sołectwa ...
partnerzy	▪ Urząd Gminy Miłosław ▪ Miłosławskie Centrum Kultury w Miłosławiu
w realizacji projektu	▪ aktywizacja społeczności lokalnej ▪ integracja międzypokoleniowa
cele projektu	
beneficjenci projektu	Mieszkańcy sołectw

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłosławiu przedstawi Radzie Gminy informację z realizacji Programu, zawartą w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Informacja zostanie sporządzona na podstawie danych uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie.....	8
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2022-2024	19
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024	21
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2022-2024	23
Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.....	24
Tabela 6. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024.....	24
Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2022-2024.....	25
Tabela 8. Analiza SWOT	26
Tabela 9. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie	28

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie	11
Wykres 2. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy.....	12
Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	13
Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	14
Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	14
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	15
Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	16
Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	16
Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie.....	17

Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia	18
Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie.....	18
Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne.....	19
Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne.....	19
Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)	20

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XIX/196/25
RADY MIEJSKIEJ W MIŁOŚLAWIU

z dnia 17 grudnia 2025r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miłosław
na lata 2025 – 2027

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nałożyła na gminę zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ww. ustawy, jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wspomnianej ustawy wskazuje, że programy uchwalane są przez Radę Gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Miejskiej

mgr Dawid Strzelczyk